

Кой е виновникът за това неизмеримо народно злощастие?

Виновен ли е за това сам народът — мирният, добродушен, трудолюбив, доверчив и дълготърпелив български народ? Той ли извърши веригата престъпни безумия, които сега трябва тъй скъпо да изкупва? Той ли бе, който в продължение на цели четиридесет години нарушава конституцията и тъпка законите на страната, който дразнеше амбициите и болезненото честолюбие на своя авантюристичен, безумен и престъпен цар: той ли бе който измени чл. 17 от конституцията и който постави в ръцете на този цар своите съдбини; той ли бе, който извърши държавния преврат на 16 юни 1913 г. и пожела ли нявга той безумната братоубийствена междусъюзническа война? Той ли бе, най-сетне, който в решителния час на своята история постави начело на управлението на своята държава хора, признати от най-висшия съд в страната за недостойни да бъдат носители даже на най-елементарни граждански и политически права, и не бе ли той насилен от тях да се нареди рамо до рамо със своя петвековен тиранин и с най-страшните врагове на балканските народи и на цялото поробено славянство? Че българският народ е още слабо-културен, непросветен и без политическо съзнание — това едва ли може да се отрича. Но може ли да се вини той за това? Може ли един народ да превъзмогне своите сили, може ли от него да се иска и той да даде повече от това, което може и което има? Не даде ли тоя народ безброй доказателства, че обича своята родна земя и свободата? Не принесе ли той в жертва пред олтаря на своя отечествен и племенен дълг стотици хиляди най-добри свои синове? Не прояви ли той свръхчовешки усилия, не изпита ли нечовешки страдания,